

til alle de Forbele, som opnaaes paa den ene Side, og til den utilfredsstillende Tilstand, som man vil komme til at forlade, saa troer jeg, at der ikke kan være nogen Tvivl om, at jo dette Lovforslag betegner et meget stort Fremskridt, og jeg tør derfor sige, at jeg med fuldkommen Fortrøstning kan anbefale dets Vedtagelse til det høie Thing.

N. W. Hansen: Dette Lovforslag har jo vel nu allerede gennemgaaet de fleste af de Forhandlingstrin, som det muligen vil have at passere, og den i samme omhandlede Sag nærmer sig sin Afgjørelse ved det Ja eller det Nei, som dette Thing i dette Dieblik staaer i Begreb med at afgive. Denne Sag er for mig det største Spørgsmaal, som har været mig forelagt til Besvarelse, og Spørgsmaalet stiller sig for mig som saa stort, at jeg ikke er istand til at magte det. Jeg har den største Høiagtelse for det nuværende Ministerium og for dets omhyggelige Bestræbelser for denne Sag, og navnlig for den høit anerkjendte Krigsministers Dygtighed og Sagkundskab, saavelsom for den Maade, hvorpaa han er optraadt i Sagen, ligesaavel som særligt for den Motivering, som han nu nylig gav. Men alt dette kan jo kun have Betydning fra den militære Side betragtet, og jeg kan dog paa ingen Maade lukke mine Øine for den anden Side af Sagen, nemlig for de Hensyn, som jeg skylder de Mange, som skulle bringe de Offre, som denne Sag vil kræve, og det ikke blot, naar jeg seer hen til disse Offres Omfang og Betydning indadtil, men ogsaa naar jeg seer hen til deres Omfang og Betydning udadtil. Ligeoverfor den retløse Tilstand, hvori vi befinde os, hvori Magten er bleven Ret, og Retten ikke mere har nogen Magt, omtaages mine Tanker og Betragtninger med Hensyn til denne Sag saaledes, at jeg ikke er istand til at give et Ja eller Nei i samme. Det kan maaskee synes mindre forsvareligt at indtage en saadan Stilling i saa stort et Spørgsmaal, men just fordi det for mig er saa stort et Spørgsmaal, er jeg efter min Opfattelse nødsaget til at drage mig tilbage, som oversflødig fra Afgjørelsen og at overgive den til dem af det høie Things Medlemmer, som finde sig behjertede nok til at

tage Deel i denne Afgjørelse. En hyderligere Udvikling af mine Betragtninger og af de Hensyn, som for mig derved ere de ledende, troer jeg, at det høie Thing ikke vil gjøre Forbring paa; ved hvad jeg her har fremsørt, tør jeg maaskee antage at have motiveret den Stilling, som jeg seer mig nødsaget til at indtage paa dette Forhandlingstrin af den foreliggende Sag.

Lehmann: Jeg skjønner ikke rettere, end at det maa ansees for rimeligt og naturligt, at de ærede Medlemmer, som varmt have sluttet sig til dette Lovforslag, vel kunne ønske, at det skal gaae fra Landstinget med en anden anbefaling fra dets Medlemmers Side end den, vi i dette Dieblik have hørt. Jeg skal ligesaalidt som de Herrer, der hidtil have udtalt sig, gaae ind paa en Drøftelse af de mange Spørgsmaal, der iøvrigt knytte sig til Lovforslaget, hvortil Dieblicket vistnok vilde være uheldigt valgt, men jeg skal, hvad det eneste Punkt angaaer, som er blevet særligt fremhævet, tillade mig med et Par Ord at udtale, at jeg ikke seer, at Stillingsvæsenet kan finde noget andet Forsvar i et Land, hvor Bærnepligten er almindelig, end det, der ligger i, at man ikke seer sig istand til at vaabensøve hele Landets vaabensøve Mandskab. Først hvor dette af en eller anden Grund er umuligt, først der kan der efter min Formening fornøstigtvis blive Tale om, at en Mand ved Stilling, ved Rjøb, Nummerbetyning eller, kort sagt, ad hvilken som helst Veie, skal kunne vælte Byrden over paa en Anden. Hvor Bærnepligten derimod er almindelig, og man derhos seer sig istand til at vaabensøve hele det vaabensøgtige Mandskab, der har Stillingsvæsenet aabenbart Intet at gjøre, og dets Udelukkelse er derfor kun den fuldstændige Fyldestgjørelse af den almindelige Bærnepligts Forbring, hvorved ikke blot Grundlovens Bud i denne Retning fyldestgjøres, men hvorved det danske Føll derhos sættes istand til, saavidt dets Evne rækker, at forsvare sin Ære og Selbstændighed under de faretruende Forhold, som Danmark kan være udsat for. Den ærede sidste Taler har ganske naturligt hentydet til det Spørgsmaal, hvorvidt dette overhovedet er et Maal, som vi under Europas nuværende